

N:o 68.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 Maj 1890.
— — — — Andra Kammaren den 14 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående ändring i gällande stadganden om fängelsestraffs verkställande.

(Lagutskottets utlåtande n:o 52.)

Till Konungen.

Enligt 2 kap. 1 § strafflagen upptagas bland allmänna straffarter två slag af frihetsstraff, nemligen straffarbete och fängelse; hvarjemte uttryckligen förklaras, att af dessa båda straffarter den förstnämnda är att anse såsom den svårare.

Den hufvudsakliga skilnaden mellan dessa straffarter angifves i förordningen angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum den 21 december 1857. I § 2 af nämnda förordning stadgas rörande fånge, som undergår straffarbete, bland annat, att han under strafftiden skall sysselsättas med det arbete, hvarpå tillgång kan finnas; hvaremot enligt § 6 sådan fånge, som undergår fängelsestraff, är berättigad att med

tjenligt arbete sig sysselsätta, om han sjelf sådant sig förskaffar, dervid dock fängelsets styresman eger tillse, att denna rätt ej till brottsliga företag missbrukas.

I en hos Riksdagen gjord framställning har blifvit anmärkt, att den fånge, som undergår fängelsestraff, medgifna rätt att sjelf förskaffa sig arbete syntes icke vara öfverensstämmande med den i straffrätten antagna grundsats, att en brottsling, som blifvit dömd sin frihet förlustig, skall, åtminstone under den tid han i fängelset förvaras, göras oskadlig för samhället. Om någon gjorde sig skyldig till sådant brott mot tryckfrihetsförordningen, att rättskränknigen föranledde frihetsstraff, så borde väl samhället under den tid, den brottslige vore beröfvad friheten, vara förskonadt från det skadliga inflytande, ett brott af omförmälda beskaffenhet åstadkomme. Det ifrågavarande stadgandet tillintetgjorde det ändamål, som med straffet åsyftades, om den, som för brott mot tryckfriheten gjort sig skyldig till frihetsstraff, tillätes att jemväl från fängelset sprida bland allmänheten sina samhällsupplösande läror. Visserligen stadgades i ofvannämnda förordning att fängelsets styresman eger tillse, att den fången medgifna rätt att sysselsätta sig med sjelfvaldt arbete icke må till brottsliga företag missbrukas. Men denna föreskrift hade visat sig icke utgöra ett tillräckligt korrektiv mot de för samhället vådliga olägenheter, hvilkas undanrödjande åsyftades. Man kunde ju icke heller fordra att fängelsernas styresmän i alla förekommande fall skola kunna bedöma hvad som kan hänföras till brottsliga företag. Meningarna härom vore ju för öfrigt mycket olika. Hvad den ene ansåge för brottsligt kunde en annan anse vara för samhället gagnande och tvärt om.

Riksdagen har ej kunnat undgå att erkänna rigtigheten af hvad sålunda blifvit anmärkt. Hvad särskildt angår rätt för tidningsutgifvare att inom fängelset sysselsätta sig med författande af tidningsuppsatser, så har frågan om förordningens tillämpning härå varit föremål för olika meningar. I ett särskildt fall, der en tidningsutgifvare öfverklagat ett honom i sådant afseende af vederbörande fängelseföreståndare meddeladt och af fångvårdsstyrelsen fastställt förbud, har Eders Kongl. Maj:t genom utslag den 15 augusti 1879 förklaradt, att då den, som blifvit dömd till enkelt fängelse, enligt 6 § i förordningen den 21 december 1857 vore berättigad att under fångenskapen med tjenligt arbete sig sysselsätta; då honom i följd deraf ej heller kunde förmenas att sitt arbetes alster från fängelset utlemna, så framt dervid ej skedde sådant i åberopade förordning förbudet missbruk, som befundes leda till äfventyr för ordningen och säker-

heten inom fängelset eller eljest till något brottsligt företag; och då anledning således saknats att, på sätt som skett, ovilkorligen och utan att dylikt missbruk varit att anmärka, förvägra klaganden att få från fängelset afsända af honom författade skriftliga uppsatser, funne Eders Kongl. Maj:t skäligt upphäfvat det då i sådant afseende genom öfverklagade beslutet klaganden gifna förbud.

Då således nu gällande lagstiftning icke lägger hinder i vägen för en person att i fängelset fortsätta en verksamhet, för hvars utöfning på brottsligt sätt han undergår bestraffning, och ett sådant förhållande uppenbarligen står i strid med straffets ändamål, torde någon inskränkning i fångens rätt att sjelf välja arbete böra göras, i syfte att förekomma oegentligheter af ofvan anmärkta art.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke någon inskränkning kunde finnas lämplig i nu gällande stadganden om rätt för den, som undergår fängelsestraff, att sjelf förskaffa sig tjenligt arbete.

Stockholm den 14 maj 1890.

Med undersätlig vördnad:
